

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: седима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

ПАРИСКА ПОЛИЦИЈА

— По П. Лимденбергу. —

(СВРШЕТАК)

Врло је вешто смишљена друга једна превара. У једну ресторацију, недалеко од северне железничке станице, свраћаше неки по изгледу честит паланчанин, који услужном гостионичару у више прилика исказиваше како је задовољан јелом и пићем и како се веома обрадовао, кад је ту скоро сазнао, да у њега има и више соба за странце, те ће од сад моћи, долазећи чешће у Париз, ту и преноћивати. Обећа да ће ускоро опет доћи и рече гостионичару, ако би му на име његово дошла каква писма по пословима трговачким, да их прими и чува, док опет не дође у Париз. Казавши »збогом,« окрете се још једном и упита гостионичара за име. »Каква чудна случајност,« узвикну он кад му овај каза своје име, »та ја се зovem као и ви!« — Неколика писма стигоше за странца, а за тим и један пакет, а паланчанин га још истог дана диже преко једног послужитеља, написавши у неколико врста како су ту неке за њега важне мустре и како је он мало час дошао у Париз, па ће довече доћи на преноћиште. Наравно да »честити« паланчанин не дође, а другог дана за тим један јувелир посла да се упита гостионичар да ли је изабрао што од ствари послатих му на преглед. Овај разуме се не знаде ништа да каже, док се не објасни, да је јувелиру било стигло писмо ресторатерово, којим је тражио да се пошаље разних предмета од накита ради избора, па да је јувелир, познавајући гостионичара као сасвим сигурна, учинио му по жељи и шта више да је гостионичар лично примио донесени му ковчежић, а за тим предао момку свога »имењака,« коме, мишљаше он, и беше намењен! Гостионичар и јувелир беху преварени и сад се препираху око тога ко ће штету сносити, а од »честитог паланчанина« не беше више ни гласа ни трага.

А сад један читав роман, али опет сама истина. Једном од најславнијих париских лекара-психијатара, г. М., управитељу познатог завода за умно оболеле, дође једна дама јако погружена, у прнину одевена, па, гушећи се у сузама, исприча му, како муж јој, неки имућан власник фабрике, од неког времена показује трагове лудила гањања, како говори као да је имао неке најскупље ствари накита, па да су му украдене и да их мора опет наћи, и како, кад покушају да га разувере, све више га спонада та фикс-идеја, тако да је већ имао и наступе беса. Рођаци су јој саветовали, да се њему, искусном лекару за ове болести, обрати и моли, да јој јаднога мужа прими на неко време у завод. Лекар пристаде на то, тешаше лепу несретницу, која својим болом дираше и само његово тврдо и већ на то навикло срце, па уговорише и појединости како да преведу мужа у болницу.

Одмах сутра дан зауставише се једна кола код Мелерија, једног од првих париских трговаца са дијамантима, а госпођа, која из њих изађе, приказа се шефу овако: »Ја сам грађица Солис, сестра ми се сад удаје за доктора М., директора велике болнице у улици Лоншамп. Мој будући зет, као што знате, мало има времена, те се ја морам старати за њега о поклонима млади, а он хоће сестру да обрадује лепим накитом у дијамантима — пошаљите нам неколико бисерних и дијамантских ђердана ради избора. А може поћи ваш млади и са мном,

кола су ми пред вратима; зет је сад код куће, одмах ће изабрати; молим и рачун да понесе, др. М. воли одмах да плати.«

Што је речено, то је и урађено. Заступник јувелиров сеђаше у колима с драгоценостима и брзо дођоше на место. Лекар прими обоје у сали за дочек, принуди јувелира да седне, пошто му његова пратитељка узе скриницу са стварима накита и са њом — како се с лекаром пре споразумела — изађе из собе, као да скине горњу хаљину и одмах да се врати, да заједнички разгледају накит. Лекар се разговараше за то време с младим човеком, који сваког часа све се јаче узнемираваше и најзад окрете говор на драгоцености које је донео собом и које би хтео сада лично доктору да покаже. Но лекар, у намери да испита стање ума свога »пацијента,« претварао се и чинио да о томе ништа не зна, да ту мора бити нека погрешка, јер он о драгоценостима у опште ништа не зна, као што није могао ни знати да ковчежић садржи у истини драгоцености. Заступник јувелиров у први мах забечи се и стајаше укочен, а за тим гневно викну: »Господине, ви се титрате са мном, ви ме правите лудим! Где су моје драгоцености? Ја сам их донео овде у вредности 150.000 динара и хоћу да су ту, сместа!« — »Али,« рече му лекар, »умирите се, драги мој, драгоцености су само ваша фикс-идеја, ви немате никаквих драгоцености, ви их само уображавате.« — »Шта, господине,« прекрише сад у овоме, »зар ја драгоцености нисам ни имао? Или сте ви луди или ја, али сумњам да сам ја! Ја хоћу своје драгоцености ту да имам!« па појури вратима, на која је изашла дама с ковчежићем пуним драгоцености. То беше тренутак, кад лекар мишљаше да му је дужност радити; на један знак његов, уђе више чувара и приближише се јувелиру, који све више викаше и бешњаше, грдећи лекара као лопова, разбојника, варалицу, те га јако стегоше да би га однели у лудачку ћелију, где он и даље викаше и бешњаше страховито, док га више хладних тушева не обореше са свим заморена. Истом после неколико сати, у вече, дође час његова ослобођења, пошто главом господар јувелирске радње, забринут што му нема помоћника радње, дође и објасни сву ствар — а велика варалица је тријумфовала над свима.

Али нису само продавци дијамантских ствари ти, који су жртва великих варалица, него то бива у приликама и са другима, како ови сами о себи мисле, много паметнијима. У последње време владе Наполеона III., цар у салонима својих верних позна и стане поштовати грађицу Ц., дошлу с оне стране мора. У знак својих симпатија, он посла госпи свога срца једне прекрасне обоце с дијамантима ретке величине. Грађичина највећа жеља била је, да буде у којој свечаној прилици у Тиљеријама, али јој цар није смео испунити ту жељу због саревњивости своје жене Евгеније. Најпосле, на нова наваљивања, нађе излаза у томе, да приреди један велики маскенбал, на који позове и грађицу Ц. Ова дође као Шпањолка, главе увијене у скупоцени чипкасти вео, са знаком познања за домаћина његов владалачки поклон у ушима. Око два сата по поноћи, шапатам прође глас по собама, да су једној госпођи украдени њени скупоцени обоци; неки витез јој се приближио и учинио је пажљивом како један обоцац тек што није спао с руменог краја уха њезина, па јој га је онда утврдио, загледавши при том и други да ли чврсто стоји. И цар дознаде за то и заузео се да ништа о том немилост случају не изађе на јавност — а већ зна се како би уживали опозициони листови кад би се објавило да и у отменом друштву Тиљерија

има лопова. Још исте ноћи би позван шеф полиције сигурности, по имену Клод, те му лично цар даде потребне наредбе. Кад гравица хтеде отићи са бала, нађе у чипкама свога вела један ободац, који је лопов морао изгубити у журби, и гравица, ради даље истраге, још ту на балу предаде реченоме шефу полиције ово благо.

Одмах сутра дан, још пре подне, пријави се госп. Клоду у канцеларији му један господин. »Граф од Ц., официр почасне легије« стајаше на карти. Господин уђе, појава елегантна, сигурног светског држања и опхођења; он поздрави свемоћног полицајца и одмах седе у столицу поред њега. »Ја сам брат гравице од Ц.,« поче он, »ноћас је мојој сестри украден један ободац, који је по њу од двојаке вредности — као дар за успомену и као предмет накита. Његово Величанство Цар дао вам је налог, да приступите потребном трагању, и ви сте примили један ободац, који лопов без сумње није могао брзо и лако извући из чипкастог обмотача у који је запао.« — »Тако је!« потврди шеф и извади из своје фијоке накит. — »Е, лепо, господине, ваша трагања нису више потребна; јутрос рано сестра је добила писмо којим се извињава да је ово била само једна — морам казати, врло рђава — шала маскен-бала, да би је мало поплашили. Уз редове тога писма дошао је и ободац, ево га,« и он извуче ободац из цела. Хоћете ли бити тако љубазни да ми дате и тај други, да бих га однео сестри, која ће данас бити код херцога Морнија о ручку, на који се очекује и Његово Величанство, те да би овај његов поклон том приликом такође имала на себи.«

Шеф полиције обрадова се да се ова мучна афера тако сврши, па предаде ободац графу и испрати га с пуно комплимената. Он трљаше руке задовољан, говорећи: хвала Богу, те се ова шкакљива ствар окрете тако лепо, могла би задати још много брига и непријатности.

Протекоше неколика дана, кад ето ти момка гравице од Ц. господ. Клоду те питаше: да ли се зна какав траг лопову? Шеф полиције, пун најгоре слутње, отрчи гравици: »Па ваш госп. брат примио је ободац, који сте ми на балу дали; он ми је показао и онај други!« — »Какав брат, та ја брата немам!« — »Шта, граф од Ц., официр почасне легије, није ваш брат?« — »Опет вам кажем, ја брата немам!« — »Е, онда, гравице, обоје смо покрадени!« и он, јецајући, паде у фотел.

Господ. Клод после није много ни био шеф полиције сигурности!...

М. П. Јов.

О ТРАГОВИМА

(СВРШЕТАК)

4. Остали трагови

Под »осталим траговима« ради смо да разумемо све утиске и отиске, који су ма на какав начин произведени у механичком материјалу, а с делом стоје у вези. Да сваки такав траг може бити од врло велике важности и да на њ треба обратити велику пажњу, не треба ни да говорим, али морам да нагласим, да сваки такав траг ваља не само видети, па у протокол прибележити, већ и описати и формовати. Он може бити исто тако важан па и важнији, но траг стојале учиниоце. У много прилика наилази се на огромне тешкоће кад се оцењује и формује такав траг, али све то не разрешава иследника од дужности, да се тим послом најбрижљивије не бави.

Узмимо нпр. да је учинилац са штапом ишао; тада нам може траг од тог штапа бити од неоцењене користи као спољно средство у утврђивању идентичности, кад га само добро формујемо; ако не знамо ништа друго, но оно што у протоколу стоји: »осредњи штап с гвозденим шиљком,« то ће нам бити од врло мале користи, јер »осредњи« и »гвоздени шиљак« врло су слаби описи, да би се дотични штап могао пронаћи. Јесмо ли пак у трагу излили форму, и имамо ли доцније прилике, да гипсани отисак са штапом сумњиве личности упоредимо, имаћемо у рукама поуздане доказе за утврђење идентичности, као год што их имамо кад упоређујемо гипсане отиске стопалиних трагова. За тим по дубини утиска моћи ћемо видети, да ли се дотични на штап јако наслањао: да ли је био стар, уморан, болестан или је носио какав терет. Том приликом ће се поред осталог уочити, да ли је штап ношен десно или лево; имамо ли последњи случај, онда нам је јасно, да је онај

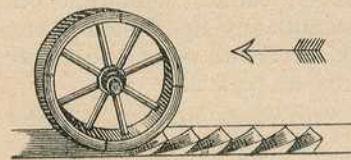
који се поштапао био левак или је због неке бољке у нози штап у левој руци носио, што за утврђење идентичности може бити од велике важности.

Тако исто у извесним приликама је од врло велике важности, кад се може доказати, да је штап пре и после неког критичног тренутка различито употребљен; рецимо, да се на улици десио неки сукоб: туча, разбојнички напад итд., и да се може видети, како је (непознати) учинилац пре сукоба, тј. идући од места где је дело учињено, својим штапом правио слабе, површне утиске, док су међутим ти утисци после сукоба, тј. идући од места где је дело учињено били знатно дубљи: несумњиво ће бити, да је учинилац у сукобу повређен и с тога се тешко на свој штап наслањао. Исто тако по утисцима штапа може се оценити, да ли је неко ишао лагано или брзо. Штап се у оваквим приликама врло различито употребљава.

Узмимо, да дотични носи штап у десној руци, он ће у лаганом, неспретном ходу спуштати штап поред врха сваке друге десне стопе; иде ли пак брзо и употребљава ли штап ради лакшег хода, он га спушта поред сваке леве стопе. Уморни, стари, болесни људи чине као и последњи и у лаганом ходу, пошто је њима штап потребан ради лакшег хода. То је правило, које дакако да има довољно изузетака; али у великој већини људи се пошталају онако, као што напред наведосмо.

Коњски трагови могу такође бити од важности; најтеже је изнаћи четири заједничка трага; ко сам није познавалац коња, мора се њиме послужити. За дотични циљ: утисак предње и задње копите разликовати врло је тешко. У опште предње копито је више округло, затворено, задње дугуљасте, отвореније. Величина и облик копите, број чавала, размаци истих међусобно итд. могу тако карактеристични бити, да такви трагови могу врло добро послужити за доказивање идентичности. Треба ли да се одреди начин хода неког живињета, ваља да се положијак и размак копита тачно измери и нацрта, да би вештак могао дати потребног обавештења. Формовање се врши као и код човечјих трагова. Није ми ваља потребно ни говорити, да у извесним приликама могу бити од важности и други трагови, нпр. псећи.

Трагови од кола могу понекад имати вредности. Ту се може дознати ширина колотечине, размак десних точкова од левих, начин како је кочијаш терао, како је кола окретао и куд је с њима окренуо итд. Па и правац, у ком су кола терана, може се познати по колосеку. Више пута, кад је земљиште тврдо, копита не остављају трагова, али точкови их остављају, нарочито кад су кола натоварена. Точкови газећи по прабини, земљи, блату, снегу итд. и гњечећи их стварају компактну масу, која се тада цела на љуске. Те љуске можемо видети у колотечени у степенастом облику. Точак је, дакле, отишао у оном

правцу, у коме су се поједине љуске издигле. (Види слику). Ваља упамтити ово: кад бисмо хтели да колотечину уравнамо, морали би точак у супротном правцу вратити. У осталом не треба ништа више, но да један пут обратимо пажњу на једна кола, нарочито на теретна, кад се крећу, па ће нам ствар одмах бити јасна и нећемо је никад више заборавити.

Напоследку што се тиче осталих трагова: од курушума, баченог камена, за тим од употребљених оруђа итд., разумемо се да их треба потражити, описати а ако је могуће и формовати. Како ће се ово последње урадити зависи од појединог случаја; то формовање може се извршити гипсом, иловачом, тестом од брашна, китом, воском, гутаперком итд., како кад, према облику и величини. Да то треба увек учинити, нека важи као стално правило, јер никад не можемо бити сигурни, да нам те форме неће кадгод затребати.

Као »трагови« могу се напоследку сматрати и извесне белеге, које постану услед неког дугог рада у облику отока и ожиљака. Они могу у извесним приликама при констатовању идентичности бити од замашне важности и то како код нађених лешева тако и код притвореника, којима се не зна име. Феликс Еман је у једном напису (с извреним сликама) »La photographie judiciaire« изнео важност тих ожиљака. Он вели, да их је на телу тешко видети и да су нејасни, али да се лепо

виде, кад се дотично место фотограгује. Као примери наводе се: отоци на унутрашњој страни прста код кочијаша услед трења о узде; одебљање коже између палаца и кажипрста код гравера; ожиљци на унутрашњој страни десног палца и на ногама изнад колена код чизмара; одебљање коже испод малог прста код људи, који имају у великим штампаријама и др. фабрикама да везују пакете услед трљања канапом; код писара, научара, цртача, чиновника итд. виђа се често оток на десном средњем прсту (услед стезања пера и оловке) а за тим набој на левом лакту (услед наслањања на исти). — То ређање можемо произвољно продужавати: шваље имају кожу на левом кажипрсту испробадану, стаклари у фабрикама имају развијене мишиће на образима, тако да им се образи готово отромбоље услед дувања при раду; код јахача је кожа на бедри, и изнад колена одебљала услед трљања о седло; код молера и других фарбара виде се јасно она места, која држаље од четкице трљајући додирује — и тако свако занимање, сваки посао оставља неке трагове, који у много прилика могу корисно послужити: те трагове ваља потражити, фотографовати и дати вештацима да они донесу свој суд.

Х. Гр.

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

О поравнању.

Општински судови на основу § 6. грађ. поступка надлежни су и

„да могу парничаре равнати и за веће суме, било о непокретностима, било о дуговима и покретностима, само кад парничари предстану и изјаве жељу.“

Сваки општински суд при почетку извиђаја спора, треба и дужан је парничаре да позове на равнање.

Није мало случајева, да се саветима судија и њиховим утицајем постигне код парничара споразум и да се они измире, те и даље остану у пријатељству, које више пута услед каквих ситница и ситних неспоразума остане поколебано или трајно растављено.

Општинских судова је дужност, као судова „примирителних“ да озбиљна и строга рачуна воде о миру и добрим односима између својих суграђана, па према томе да и њихове размирице у колико је то могуће сталожава тако, како ће задржавати добре односе међу њима.

Дешава се да поједини грађани који су дошли, у својим односима до некога спора или споразума, но нису у стању да то сами изврше, и у том случају долазе пред своју месну општинску власт са представком свога спора молећи је за упут у равнању, или измирена молећи да се исто протоколише, како би добило законску важност и силу доказа.

Такве парничаре треба увек лепо и пажљиво предустрести и саслушати, и ако се појави спор или ма каква несугласица настати да се иста отклони и спорно питање у склад уведе тако, како ће оба грађанина отићи задовољна, са убеђењем да је њихов општински суд њихова истинска заштита. Оваковим својим понашањем часници општ. суда, код својих грађана стичу поштовање и важност, а примирителни општински суд свој акторитет диже у тражену висину према својим суграђанима.

Дакле једно од врло важних питања и по интересе грађана и по захтеве који се траже од општинских власти, јесте питање о поравнању.

Да би општински писари имали формулар поравнања које сами парничари врше пред судом, ми ћемо га овде у једном случају и ако има вазда разностраности изнети.

Рађено у суду општине косерићке 20. маја 1899. г.

Белешка по спору

Марка Мандића, земљоделца овд. противу

Илије Севића, механџије овд.

Извиђали

Председник

Кметови

Бележио писар.

Због дуга од кирије на на-
поличку њиву.

Дошли су пред суд и сами парничари па Илија изјави: да је своју њиву у растишту пре годину дана дао Марку на рад на наполицу тако: да он даде семе, а Марко свој труд па све што се са земље скине да деле по пола, но да се претходно семе одвоји, но прошлог лета када је летина скинута Марко је летину сабрао и нашао је на њиви 1000 кила кукуруза, 500 кила јечма и 600 кила шенице, како ме је он сам известио, но ме је умолио да му сву ову нађену рану за ту годину оставим неподељену, јер је прошле године био општењен градом, те да би се сада прихватио мало и новцем, да имање своје у ред доведе. Тада смо прегледали рачун у вредности скинуте летине и сагласили смо се на то: да 10 твара кукуруза рачунамо по 7 динара што износи вредност 70 динара, да 6 твара шенице рачунамо по 12 динара, што износи 72 динара и да 5 твара јечма рачунамо по 8 динара, што износи 40 динара, а ово све укупно износи 188 динара. Ја сам пристао с тим да ми половину моје вредности накнади о Ђурђевићу дану ове године у 94 динара и да ми сад у овогодишњој летини накнади дато семе за прошлу годину у вредности 30 динара. Па сада када су требали да овај рачун превиде и измире, Марко вели да није право да и семе плати и зато долазе пред суд како би се могли поравнати.

Марко изјави да је у свему тако као што Илија вели, но само није било речи о издвајању семена по скинутој летини и деоби, јер је газда Илија уложио семе а он труд, па није право да он сада семе плаћа, но ако суд налази да и томе има места онда ће и то газда Илија накнадити, јер због тога неспоразума су суду и дошли.

(Настаје саветовање судија парничарима и њихов утицај да се измире. Ово се увек чини према обичајима места с погледом на то да стране на поравнање пристану и да је исто правично).

После саветовања од стране суда парничари се поравнаше тако:

Да Марко одмах плати Илији његов припадајући део од прошло годишње летине у деведесет и четири динара, и да му по свршетку ово годишње летине на име накнаде за семе даде четири твара кукуруза. За овогодишњу летину и за у будуће све докле уговор о закупу траје, делиће се само на равне части, а Илија ће давати семе, док Марко улаже свој труд.

Траже поравнање у препису.

Илија Севић

Марко Мандић

Оверавају

Писар

Председник суда
Кметови

Кад су се парничари пред судом на ово поравнање сагласили суд општине косерићке потпуно исто усваја.

Решењем овим оглашава ово поравнање за законито и важеће, придајући му силу извршне пресуде.

Поравнање издати парничарима у препису по наплати таксе.

Писар

Председ. суда
Кметови

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угричић

15

Али већ после пет минута скочи он поново и одмах, у узбуђењу, дохвати опет своје одело. — „Како сам то могао опет заспати, кад ништа није урађено! Тако је, да-боме: замку испод мишке још нисам скинуо! Заборавио, тако штогод заборавио! Такав доказ!“ Он откиде замку и брзо је стаде цепкати на парчад, ћушкајући је под јастук међ рубље. — „Парчад исцепканог платна неће ни у ком случају побудити сумње; бар тако изгледа!“ понављао је, стојећи на сред собе, и с ванредно напрегнутом пажњом разгледао је унаоколо, по поду и свуда, да није још штогод заборавио? Уверење, да га све, шта више и памет, па чак и најобичније расуђивање, напушта, — почело га је страшно мучити. — „Шта, зар се већ отпочиње? да није то већ казна наступила? Бога ми, тако ће и бити!“ И одиста, одсечени дронци, које је јуче одвојио од панталона, ваљали су се по поду наред собе, да би их ко прво уђе могао

спазити! — „Ама шта то бива са мном!“ Завапи он опет као изван себе.

Ту му дође у главу чудновата мисао: да је, може бити, и цело његово одело у крви, да има, може бити, много мрља, него да их он само не види, не опажа, јер му је посматрање ослабило, расејало се... ум се помрачио... На једанпут се сети, да је и на кесици било крви. — „Ах! Онда мора бити, да у џепу такође има крви, јер сам ја тада још мокру кесицу стрпао у џеп!“ Часом изврне он џеп и, — одиста — на постави је било трагова, мрља! — „Ја, дакле, још нисам сасвим памет изгубио, још је ту, дакле, и расутка и памети, кад ми је самом то на ум дошло, кад сам се сам сетио!“ помисли он победоносно, радосно уздахнувши из дубине груди; — „била само грозничава слабост, тренутно одсуство духа,“ и он оцени целу поставу из левога џепа на панталонама. У том тренутку сунчани зрак осветли његову леву ципелу: на чарапи, која је провиривала кроз ципелу, као да је било такође трагова. Он збаци ципелу: — „Заиста знаци! сав врх од чарапе беше на-тошљен крвљу;“ мора бити, да је онда неопрезно згазио у ону крваву локву... „Али шта да се ради сада с тим? Куда да дене ову чарапу, ове дроњке, џеп?“

Он згужва све то у руци, стојећи на сред собе. — У пећ? Али ће у пећи онајпре почети тражити. Да сагори? А чиме ће и сагорети? Ни палидрваца нема. Не, боље је отићи кудагод и све побацати. Да! Боље побацати!“ понављао је, седајући опет на диван, — „и то одмах, овога тренутка, не оклевајући!“ Али уместо тога, глава му опет клону на јастук; опет га следи несносна зима; и он опет навуче на себе свој шињел. И дуго, неколико часова, би му, с времена на време, сенуло у глави, да „ето одмах, не одлажући, ваља ми куд отићи и све побацати, да их више не гледа, брзо... брзо...!“ Неколико се пута дизао с дивана, хтео би да устане, али није могао. Најзад га разбуди јако куцање на вратима.

— Та отвори! Јеси ли жив или ниси? Непрестано чмава! викала је Настасија, лупајући пешницом на врата: — по цео целцати дан спава као пас! Пас и јесте! Отвори, кад ти кажем. Једанаести је сахат.

— А можда није ни код куће, проговори мушки глас.

— Ах! то је глас кућњег надзорника... Шта ли ће он?“

Он поскочи и седе на диван. Срце му је тако ударало да га је чисто болело.

— А што се резом затворио? рече Настасија: — гле, молим те, почео се затварати! Да те, ваљда, не украду? Отвори, главо, пробуди се!

„Шта им је наспело? Што ће кућни надзорник? Све се сазнало. Да ли да се браним или да отворим? Нек буде, што буде“...

Придиже се, најсе се и скиде резу.

Цела његова соба била је такве величине, да је било могуће смакнути резу и не дижући се с постеле.

Он се није преварио: пред вратима су стајали кућни надзорник и Настасија.

Настасија га је некако чудновато погледала. А он погледа надзорника изазивајући и очајно. Овај му, пак, ћутећи пружи сиву, на двоје превијену артију, запечаћену простим воском.

— Позив, из канцеларије, рече, дајући му артију.

— Из какве канцеларије?...

— Па, значи, да зову у полицију. Зна се, каква канцеларија.

— У полицију!... Зашто то?...

— А откуд ја знам. Траже те, па иди. — Он га пажљиво погледа, осврте се по соби и окрете се да иде.

— Ниси се ваљда сасвим разболео? — примети Настасија, која није скидала очију с њега. Кућни се надзорник такође осврте за тренутак. — Од јуче је у ватри додаде она.

Он није одговарао и држао је у рукама артију, не отварајући је.

— Та немој устајати, настави Настасија, растуживши се и видећи га, да спушта ноге с дивана. — Ако си болестан немој ни ићи: није тако хитно. А шта ти је то у рукама?

Он погледа: у десној руци је имао одсечене дроњке, чарапу и крпу, од истргнутог џепа. Тако је с њима и спавао. Размишљајући доцније о томе, сећао се, како је и упола бу-

дећи се у грозници све то у руци снажно стискао и увек тако опет заспао.

— Гле, какве је дроњке накупио и спава с њима, као са благом каквим... И Настасија се затресе од свога болешљиво-нервознога смеха. Очас гурну он све под шињел и пажљиво стаде мотрити на њу. Ма да у овом тренутку није био богзна како у стању, да потпуно јасно размишља, али је осећао, да се с човеком неће тако понашати, кад дођу, да га ухвате. — „Али полиција?“

— Би ли хтео чаја? Хоћеш ли, да ти донесем? Остало је...

— Не... хоћу да идем; хоћу одмах да идем, гуњао је он, уставши на ноге.

— Иди, али нећеш ни са степеница сићи!

— Ићи ћу...

— Како ти драго.

Она оде за надзорником, а он с места притрча прозору, да разгледа чарапу и остале дроњке. — „Има мрља, али се не распознају много; све се упрљало, отрцало и већ избелило. Ко унапред не зна — не би ништа ни приметио. Настасија, дакле, није могла из далека ништа спазити, хвала Богу!“ Затим са страхом распечати позив и стаде читати; дуго је читао и једва најзад разумео. То је био обичан позив из кварта, да дође у данашњи дан, око пола десет, у канцеларију кварталног старешине.

„Кад је још то бивало? Никаква ја посла немам с полицијом! И зашто баш, од једанпут, данас?“ мислио је он у мучној неизвесности. — „Господе, само нек се брзо сврши!“ Он се хтеде бацити на колена, да се моли Богу, али се и сам насмеја, — не молитви, него себи. Стаде се брзо облачити. — „Ако пропаднем, нек пропаднем, све једно! Да ли да навучем чарапу!“ паде му часком на памет, — „још ће се више упрљати у прабини и трагови ће се изгубити.“ Али тек што је навукао, одмах је и скиде с одратношћу и ужасом. Скинуо је, али сетивши се, да нема друге, узе и обуче је опет — и опет се засмеја. — „Све је то погодбено, све је релативно, све су то само голе форме,“ помисли он за часак, али само једним крајичком мисли, дрхтећи, међутим целим телом, — „та ево већ сам је обукао! Ето тиме сам свршио, што сам је обукао!...“ Смех му се, у осталом, на мах, замени очајањем. — „Не, немам ја те снаге...“ паде му на памет. Ноге су му дрктале. — „Од страха,“ прогунђа он за се. У глави му се вртело и болело га од грозничаве ватре. — „То је лукавство! То они хоће да ме замаме лукавством и онда од једанпут да нападну.“ продужавао је он у себи, излазећи на степенице. — Невоља је то, што сам ја готово бесвестан... могу да избрбљам какву год глупост...“

На степеницама се сетио, да све ствари оставља онако, у руци од тапета, — „а можда ће, баш нарочито без њега, и претрести стан,“ помисли и застаде. Али га наједанпут обузе такво очајање и такав, ако би се могло рећи, цинизам према опасности, да он само махну руком и пође даље.

„Само да се брзо сврши!...“

На улици је опет била несносна врућина; да је бар кап кише пала свих ових дана. И опет прашина, цигла и креч, опет задах из дућанчића и крчама, опет сваки час пијанице, фински торбари и отрцани фијакери. Сунце му јако синило у очи, тако да му је било тешко гледати и у глави му се сасвим завртело, — оно обично осећање грозничавог човека, кад на једанпут изиђе на улицу жарког сунчаног дана.

Дошавши до угла јучерашње улице, он с неким мучним немиром погледа у њу, и на ону кућу... и сместа окрете очи.

„Ако ме запитају, ја ћу, можда и казати,“ помисли, прилазећи канцеларији.

Канцеларија је била од њега удаљена за четврт врсте. Тек што се била преселила у нов стан, у нову кућу, на четврти спрат У пређашњи је стан одлазио једном на часак, али веома давно. Ушавши у капију, он смотри с десне стране степенице, по којима је силазио мужик с књигом у рукама: — „то је сигурно вратар; дакле ту је и канцеларија,“ и он се стаде пети уз степенице. Питати није хтео никога ни о чему.

„Ући ћу, пашћу на колена и све ћу испричати...“ помисли он, улазећи на четврти спрат.

(Наставиће се).

ГОСПОДИН ЈЕВТА

НАПИСАО

Ч. И. С.

Јевта је рођен у имућној кући, од оца Максима, и мајке Стане. — На знамењу добио је име — Максим — очево име; а на крштењу дедино — Јевта.

Још док је био мајшан, мати је прорекла: *»да ће из њега испиести велики човек!«* Јер, кад год би му пружио главицу црна лука: он би се мрштио и ручицама бранио: а пружи ли му татлију, или какав други слаткиш, он би весело махао ручицама и тапкао ножицама машајући се слаткиша. Мати га је са задовољством посматрала, и рекла би: *»Боже, Боже, што ти је судбина! Немаш га шта видети а оно се већ спрема за господство и елбет! — Нека ми га само Бог поживи па ће он своју нану да вози на интов!«* —

А отац?... Он се топио од миља кад би га угледао, цупкао га је на крилу и узвикивао: *»ово ће да буде ватра од човека!«*

Јевта је растао уз своју нежну матер, а она никад не запита свога Максима шта мисли с дететом, јер је Јевта већ достигао за школу. — Отац је мислио овако: *»Нека га, нека, расте, па ћемо видети! И — дадоше га у школу! — Јевта је ревносно похађао школу, и где чуда! На крају године није знао ништа више до: »Аз«... »Буки«. Чуди се отац, чуди се мати, чуди се и комшилук... али он: Аз — Буки, па ту! Пита отац учитеља: »Шта је ово, господине?«*

— Није знате свака памет једнака; неко се дете раније развије, а неко доцније.

— Е, то ће и бити!

— Оставите га још ову годину!

— Да га оставимо, — па већ после — видећемо.

Јевта је остао, и прешао у други разред који је такође понављао; тако и трећи. Четврти је учио: равно три године. Отац га је корео: *»Е мој синко! Ништа од тебе! Зар три пут поштораваш?«*

— А што ко бајаги?... Кад може једно седефско дугме да иде уз четири пута, што да не може и четврти разред уз три пут?«

Прешао је у гимназију, али ту је био лоше среће; јер први разред није могао више од два пут... Кад су га истерали био је већ одрастао, и блесаст — прави клипан. Отац се даде у бригу, а мати је страховала — бојећи се да га Максим не да Ђоси налбантину, који је имао особиту пасију да се за шегр-тима баца макљама. — Прича се о томе Ђоси: да је једном — бацивши се за шегртом макљама, одрезао му уво до главе, и овај је остао чуљ целог века. — Мати се тога страшно бојала.

Али Максим је био куд и камо нежнији. Он је мислио овако: *»Да га дам у коваче, шта ће да буде од њега?... Ништа! Гарава посла, љорава работа!... У терзије?... Бош посла! Ја ћу њега у шећерције! Лак занат; отворен му је цео свет, јер цео свет једе шећер.«*

Мати кад је то чула, плакала је од радости. А и Јевти се овај занат допао: *»једеш рахатлук, једеш печате, и ништа те не кошта!«*

Али већ првих дана виде Јевта своје зло. Место да га хране слатким и печатима, они му упртише чабар да вуче воду.

Муку је мучио јадни Јевта... друг му је био много већи, па кад упрте чабар сав терет падне на јаднога Јевту; — Јевта се тада тетурало под теретом, и увијао под чабрњаком мислећи: *»Ваш је грдна штета што прва гимназија не може да се сврши бар уз три пут!«* — Јевта је вукао чаброве пуну годину дана, и за ту годину није умео ни обично шећерлеме да справи. Отац се тешио: *»Тако мора да буде! — Не може то: х̄а у ду-ћан, х̄а калфа! — Х̄а калфа, х̄а мајстор! Треба запети! А после — и млад је! Нека га, нека се помучи, неће му ништа бити!«* Али мати је друкчије гудила. — Једне недеље кад је Јевта дошао кући да се измије и пресвуче, она се пренерази: *»Куку, Максиме!... Црни Максиме!... Што ме зави у црно?... Завијали те мртвог!«*

— Шта је по Богу, брате!?

— Зар не видиш како ми се дете погурило? Погледај, како му се ноге искривиле од тешког измењарлука!

— Па нек остане код куће!... Па... па ћемо видети.

Те вечери дошао је и Јевтин стриц и сва родбина да се посаветују... Стриц је рекао:

— Чудим се, да ти... *паметан* човек, дајеш дете на занат, а овамо се бајаги рачуна да је свршио неке школе, па је кажу учио и *немеци!*

— Учио... учио... Ама није ништа *научио!*

— То је све једно! Ако није *научио*, он је барем *учио!*

— Оно... да је учио... *учио је:*

— Е па кад је учио, и кад је писмен, а ти га подај у писаре!

— У писаре! у писаре! — гракнуше остали.

...Сутра дан у кварту Д... Јевта је полагао испит, и члан је изјавио: *»да за сада не може ништа друго бити, до ире-ишичк; а временом, ако дотера руку, може добити и за практиканта.«*

...Мати је правила весеље, а отац му је наручио ново одело. — Кад Јевта иде у канцеларију, мати изиде чак на по сокака, и нежно га посматра док год не замакне за ђошак. Ако јој когод назове Бога: она одговара: *»Ваш сад оде мој Јевта у канцеларију! Велики послови, па не можеду без њега!«*

Јевта је пуних пет година провео као препишчик — никако да дотера руку. А после — и то му је сметало, што није умео право да пише... Почне лепо одовго, ама увек сврши у леви ђошак... Шесте године беше се већ упутио, јер му је десни ђошак био пунији; а да би и ту празнину попунио: он би увек на самој ивици табака додао: *»преписао господин Јевта!...«*

Због тога додатка добијао је укоре од својих старешина, али је бар стекао назив: *»Господин!«*

Шесте године умре му прво мати — а после четрдесет дана буде произведен за полициског практиканта. Каријера га је са свим изменила: сад се више није носио као пре... отац му је направио беле панталоне по француском кроју; прслук дубоко исечен, да му се виде *»форемети!«*... Црн капут до испод колена; обућа, са јаким шкрипом, штикле високе са шаке, а доле сведене на цванцик. На глави бели полу-цилиндер, а на врату — радним даном везивао је црну, а празником црвену пошу. И ход му је био друкчији: кад иде он поклецкује у коленима, а плећима креће као да думенише. Само још да дотера руку. — Био је тачан, и старешине су га хвалиле. Ова тачност прешла је на Јевту од његовог старешине господина Живка... г. Живко волео је да дели косу натраг, од врха главе па до средине врата направи раздвајање, па изгледа као бразда.

И Јевта се тако чешљао. Кад га отац смотри с леђа он тек уздахне па рекне: *»Боже ме прости! Ваш сушти господин Живко! Буди Бог с нама!«*

Отац му је поклонио и диван бриљантски прстен, који је вредно најмање педесет дуката. — Јевта га је носио увек на кажипрсту, али само до канцеларије. Кад дође пред полицију: он га скине, стрпа га у кожни кесицу, и метне у џеп. Ова опрезност била је оправдана, јер је Јевта имао друга који воли да узме, али не — и да врати. Недељом и празником носио га је по ваздан на прсту, јер није било никакве опасности... колега је живео у другом крају вароши.

Јевта је необично волео тај прстен, и радо се хвалио њиме... Кад дође у друштво он га палцем једнако обрће, па ако не обрати пажњу: он га онда скине и натакне на прст до малог — па ако ни онда нико не погледа: он тада уздише, и вајка се: *»Бре, бре, ала се ослаби! Још мало па ће ми са свим снасти с прста.«* Тада сви погледају у прстен и узвикују: *»Ах, да дивна дрстена! пази — како сипа ватру!«* Јевта тада као багателишући одговара: *»Тхје! Носим га због што је спомен... није ми толико због вредност — оно истина, кошта преко 80 дуката — али спомен од оца... иначе клопоција... старинска ствар... отпаде ми прст... ово ниво *алаћам ја...«**

Господин Јевта био је видра човек. Радним даном није похађао кафане, али празником...

Кад хоће да уђе у кафану: он извади из левог џепа прљава рубаца и њиме добро опраши обућу. За тим намести пошу и зглади солуфе; дотера колена на чакширама, исправи се као мотка, нагло отвори кафанска врата, накашље се, и онда с краја на крај пређе кафану; — разгледа столоче, и кад види празно место, он се посади, извади из десног џепа чист рубаца, простере га на сто, налакти се, дохвати ма чију чашу и нежним гласом дода: *»молим, доуустите!«* окрене камен на ниже и њиме дупа по чашу: *»Келнер! — ашо!«*

Ако је друштво у разговору: он окрене камен од пртена горе, почне да звижди, и претима добује по столу турски марш. — Ову слабост није показивао само мушкарцима, већ и женским. Њима понајвише! Ако примети за суседним столом даму: он престане добовати. Тада усукује брке, намигује, а оком показује на прстен и шапће: *„ако ти срце милује, можеш да га имаш!“* Многа се јадница полакомила, али се још ни једна није похвалила да је добила онај прави, већ некакав од стаклета. Последња је била некаква Маџарица, и кад је однела прстен неком кујунџији да га наложи, овај јој је одговорио: *„можеш да га обесиш мајку на реа!“* Јевта је тада тријумфујући рекао: *„Тако ти зна господин Јевта!“*

Једном, седећи тако при пиву, загледа се и смртно заљуби у неку Јану калдрмџику. Једнако је намигивао и сукао брке показивајући јој прстен, док се није смиловала и преко лепезе послала му један мно осмејак. Она је обегенисала прстен, а он Јану.

Јевта се топио од миља, а кад је прошла поред његовог стола он је тихо уздахнуо и прошаптао: *„Анђеле, до виђења у недељу!“*

Ова сцена није умакла неколицини који су седели за суседним столом, они су нешто шапутали и при том се смејали.

Кад је Јевта сутра дан дошао у канцеларију, предао му је одација писамце, на коме је био насликан некакав мађарски коњаник; Јевту није слика занимала, он је гутао садржину.

Драги мој и љубезни господине Јевто!

Имам много да ти причам... мене ме се чини да ве волим! да се споразумемо, *дођите сутра у три сахата по подне на гробље иза цркву, или ти пред звонару;* и ту запевајте ону севдалику: *„Шетала Јана“*... за што мене ме је име Јана. Како ве чујем, ја ћу ти се тај час јавим из онај густиш.

Твоја љубезна
Јана.

Знао сам ја! слутио сам ја... море умам да им вадим срце! — говорио је у заносу Јевта. С места је отишао старешини, и молио: да га за после подне пусти, за што мора да дочека стрину из „Аџбеговац“.

Ко зна, како би се ова комедија одиграла, да није и калдрмџија добио писмо.

Њему није много требало; он је веровао својој жени, али да не би и у будуће страховао: он се реши да оде на гробље и да дочека тог Адониса...

Господин Јевта је преко обичаја дошао кући у једанаест сахата. Сви су се чудили а највише тетка. — Јевта је корачао по соби и удешавао песму. Давно није певао па му грло задебљало; — а за севдалике треба танак глас. — Искашљивао се, повишавао глас, док није најтањим фалестом удесио: *„Ше-фе-фе-тала, Ја-фа, фа, фа, па! Али кад дође на „Јана“ — он кукурекне. „Исчистиће се глас до три сахата“ — мислио је господин Јевта.*

Од узбуђења није могао ни да руча. Отац га пита: *„Ама, шта је теби, синко? — Не једеш — а здрав си?“*

— Чуће се, тата. Само полако!

— А шта ће се то чути? — пита отац уплашено.

— Чуће се!

— Ако је нешто добро, нека је са срећом!

— Дај Боже! — потврђује тетка.

Он се диже од стола, и оде огледалу. Максим и тетка шапутаху: *„Боже! Нека се и то исцупи!“*

— Дај Боже да тетка доживи и ту радост — и онако ми је кућа празна!

Читав сахат провео је господин Јевта пред огледалом догонећи косу. Никако није могао да зглади онај чуперак на врх главе. — Мазао је теме слатком водом, и помадом, па ништа! Чим повуче четком на ниже, онај се чуперак накрестриши, па се тек надигне и усправи као петлова креста. — То га је толико наједило, да је зграбио маказе и осекао кресту.

Тачно у два и по био је пред звонаром гробљанском... Разгледао је споменике, и једнако загледао у свој ценни сахат. — Овде треба да певам — мислио је господин Јевта. — Ама, шта ми се онај тамо врзе?... Он ће ми сметати.

Калдрмџија је опет мислио:

— Јок... није он!... Онај треба да пева лепу Јану... бре ћу ти дадем Јану, па ће се чешеш — само дојди!

Тачно у три сахата закукурека господин Јевта: *„Ше-фетала Ја-фа-фа-фана“*...

И тачно у три сахата пуче један, пуче други, па пуче и трећи шамар. — Господин Јевта се саже за шешир, али га и не домаши, јер остраг пуче и калдрмџиска стопала... и тачно у три сахата и четири секунда господин Јевта је чистио пред портом своје одело, а из гробља се чуо страшан узвик: *„уа!“* — *„држ“* — *„држ“*. — *„Не дај лепу Јану!“*

Кад је дошао кући, отац га је тужним лицем дочекао на кутњем прагу, и у пролазу му шапнуо: *„знамо све... чуло се већ“*.

— Шта се чуло?

— Оно, што си нам у подне напоменуо. Лепо се чује! Тога кобног дана, изгубио је господин Јевта своје право име, и добио надимак: **„Шетала Јана“**...

Прстен давно лежи у теткин омрану... он похађа каване, али не кокетира. А кад чује: *„Шетала Јана“* он одмах бега.

Овај се надимак толико распрострфо да је један пут и келнер гласно узвикнуо: *„Чапу шива, за шетала Јана!“* На улици, на шеталишту чим се појави: одмах шапућу: *„ено га, ено! То је Јана!... ето то је тај шетала Јана.“*

Па и он сам, навикао се на тај надимак. Он му се тако утиснуо у мозак, тако срастао с њим — да је један пут послао старешини акт с оваким потписом: за писара, практикант — *шетала Јана*.

Сутра дан је враћен акт с натписом на полеђини: допуштам Јани да се шета до миле воље, на Теразијама је дивна хладовина под кестеновима. Он је баталио и цетњу и кестене, чак је мрзио и печене. Од тога кобног дана похађао је чешће кавану „Код Златног Тона“, у којој је доцније промовиран за адвоката — буцаклију.

МАЈСТОРСКИ ЗЛОЧИН

— Jean Richopin —

I.

Није имао среће! То је било обележје његова живота. Име му беше Оскар, а презиме Лаписот; био је сиромашан, незнатан, а држао се за генијална човека.

Кад је ступио на књижевно поље, прва му је брига била, узети псеудоним, друга, изабрати други, и тако је за десет година утрошио сва могућа фантастична имена, само да заведе радознале савременике на криви пут. Али он остаде ипак најнепознатији међу свим људима од пера, најнепознатији од свих непризнатих и најсиромашнији од свих писаца.

„Па ипак се окреће! Овде ипак није празно!“ рекао би он са најдубљим уверењем, куднувши прстом по својој коштаном лубањи, коју је он држао дубоком, јер је шупље звонила.

Човек не би веровао, до каквих заблуда може да одведе књижевна таштина. Она је људе од правог талента учинила смешнима, она их је навела, да почине срамна или гадна дела. А шта тек да буде са једним несрећником, који је права нула? Кад је стрпљење исцрпљено и цео живот разорен узалудном надом, тад не треба много до плана за самоубијство или за злочин.

Оскар Лаписот не беше доста храбар, да би смрт одабрао, него одлучи учинити злочин, да би постао славан. И он га збиља изврши. И збиља као да му хтеде тиме дати за право, он је први пут у свом животу учинио мајсторско дело.

II.

Неких десет година пре онога дана, кад је постао злочинцем, живео је Оскар Лаписот у шестом кату једне куће у улици Сен-Дени. Ту међу тридесет станара беше просто изгубљен; под једним од својих многобројних псеудонима упознао се само са једном старом брбљивом служавком, која му исприча све своје бриге и невоље. Она је служила код једне старе, болесне и прилично богате удовице. У осталом он остаде само месец дана у том стану.

Једно вече баш се опростио од једног свог пријатеља, који је био помоћни лекар у болници Питие, па корачаше кроз болничке дворане, кад на једном кревету препозна ону служавку; лежала је на смрти. Она му исприча, како тек од три недеље није више код удовице; како је за неко време на

њено место дошла нека послужитељица, како је госпа слаба, па не може да је посети и како је то по њу баш жалосно.

„Разумем!“ рече Оскар. „Ви би је ради видети, је ли?“

„Ах, не за то. Ја се бојим, ако овде умрем, да ће госпа сва писма прочитати, која сам код ње оставила, па ме после смрти презирати.“

„Зашто да вас презире?“

„Слушајте! Ја ћу вам рећи праву истину. Ви сте ми били пријатељ; него у кући је био још један човек мога сталеза, један кочијаш, кога сам волела. Јао, ја сам толико зла због њега починила! Волела сам га до лудила, па за то је могао од мене тражити, што је хтео. Он ми беше обећао, да ће ме узети. Сад видим добро, да ме је varaо. Сад сам се ето нагло разболела — ударила ме каиља на путу — па ме донесоше у болницу. Ту ме је госпа и оставила, јер не могаше даље са мном. Ја сам јој писала и она ми је одговорила. Њена је слушкиња долазила овамо по њеном налогу, али ни њој, ни госпи нисам могла говорити о том, што ме мучи. Ја имам један свежњић писама од кочијаша. У тим писмима има много гадних ствари: о крађама, које ми је он заповедао и о његовом захваљивању, кад бих ја налог извршила. Јер ја сам крала, да — да, ја сам своју госпођу поткрадала. Требала сам спалити та до-срећна писма, али ту је било и љубавних заклетова и обећања, да ће се са мном венчати, па сам их задржала. Једног дана запрети ми лопов, да ће ми та писма узети, па ме одати. Ја му не хтедох више давати новаца, а он ми наговести, кад се он једном дочепи писама, да ће са мном радити што буде хтео. Ја сам тад била у вранском страху, али са писмима се ипак не хтедох растати. Да би их спремила на сигурно место, замолих госпу нека чува код себе моје фамилијарне хартије, до којих ми је врло много стало; и тако сам ја своја писма закључала у њезин писаћи сто. Госпа ми је дала посебну фијоку и кључ. Ја знам, ја бих јој могла казати, да требам те хартије, али се не могу у слушкињу поуздати, која би ми их донела. Из њених речи чини ми се да сам разабрала, да је кочијаш и њу у своју мрежу заплео. То вам је лопов, кажем вам. А што се је са њом спањао, то је само за то, да дође до свежњића писама, јер она зна, где су скривена. Сад схваћате моју неприлику. Ах! кад бисте хтели да будете тако добри! У истини ја то не заслужујем, али ипак од вас би било лепо, да ми ту услугу учините.“

„Какву услугу?“

„Да ми добавите писма!“

„Али како да дођем до њих?“

„Ах, то је врло лако! У вече узима госпа свој клорал за спавање и тад спава чврсто. За то време нема слушкиње, јер она одлази већ у седам сати, чим вечера. Можете мислити, да јој госпа не казује, да она узима клорал, јер се боји да не буде покрадена. Само мени је то казивала, јер је у мени имала потпуно поверење — сиротица! Но добро! Пошто она ништа не чује, ви би полако могли унићи и изаћи и мени та писма донети. Ви знате, два су улаза у кућу. Ако будете ишли служинским басамацима, нико ништа неће видети. Ах, учините ми то! Хоћете ли?“

„Та ви сте луди! Како да отворим сто? а како да уђем у стан?“

„Од писаћег стола ја имам кључ. Ја сам га дала направити, да могу красти. Ево га, а ево и кључа од басамака. Ја вас молим, учините ми то. Ја не знам за што, али ја имам у вама поверења; ја сам уверена, ви ћете то учинити, да могу у миру умрети.“ (Свршиће се).

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Убица своје заручнице. — Ових дана ушла је бечка полиција у траг једном тајанственом злочину, за који је убица рачунао да га неће никада власт узнемирити.

Ствар је у овоме:

До пре две године живела је неколико година у Њу-Јорку, у Америци, нека Марија Водичка, родом из Дајч-Брода, у Ческој. Неко је време становала код своје сестре која је удата у Њу-Јорку, а по томе доцније је служила као куварица.

У том времену налазио се у Њу-Јорку и Бартоломеј Кост калва столарски, родом из Беча, који је дошао у Америку да потражи бољу срећу.

У половини 1896. год. умре Бартоломеју жена, Ана Фил и он се на скоро после смрти женине упозна са Маријом и обећа је узети за жену.

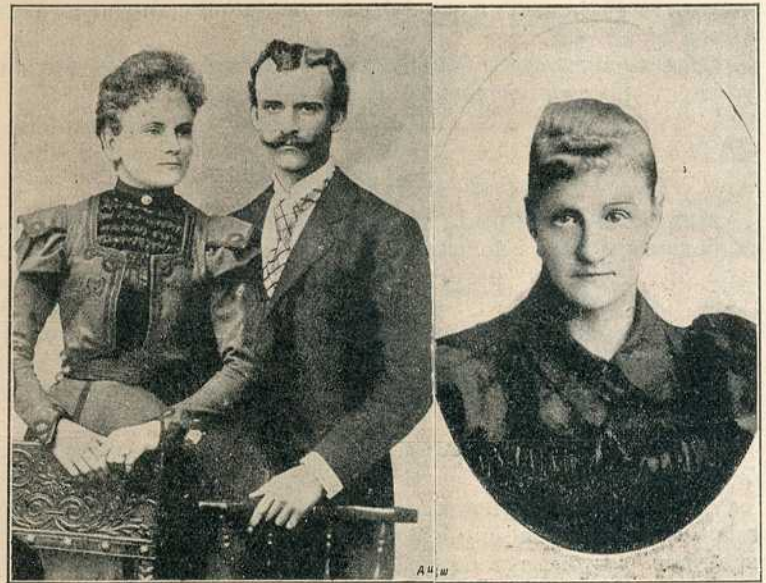
Тако су они живели до конца 1897. год. када се Марија врати својим родитељима у Дајч-Брод а после кратког времена дође у Беч и ступи у службу.

Бартоломеј остане у Америци све до конца прошле године а тада дође у Беч, где одмах нађе Марију.

Нашавши се са Маријом изјави јој, да је вољан венчати се с њом и да је ради тога дошао из Америке, па ако и она пристаје, онда да се што пре венчају и да се врате у Америку, где је он намеран стално да се настане. Наравно, да треба она да има мало мираза, како би се с почетка могли помоћи.

У овим брачним преговорима затекне их и пролеће.

Марија се најзад реши на венчање и одлазак у Америку, те позове Бартоломеја да иду заједно њеним родитељима у Ческу и да он све то и њима исприча, а отац ће јој дати мираза у новцу.

Ана

Марија

Бартоломеј пристане на Маријин позив и 11. марта т. г. отпутују из Беча за Дајч-Брод, ка Маријиним родитељима. Ту су се бавили неколико дана а за тим отпутују 14. марта за Берлин, пошто Марија прими 600 фор. од оца на име мираза.

Из Берлина се Марија 15. марта јави својој сестри у Бечу дописном картом.

Ово је последњи глас и траг о Марији, јер је сада нестала.

Бартоломеј се врати у Беч сам 23. марта и одседне у једноме хотелу под лажним именом: Бертолд Кост.

У хотелу је преноћио и одмах се сутра дан уселио у приватан стан под правим својим именом и презименом.

Свом брату Бартоломеј није ништа говорио о намерава-ној женидби са Маријом, а одсуство своје објаснио је тиме, што је ишао у Бремен да експедира своје ствари за Америку.

Доцније је одлазио својој старој газдарици и показивао повце говорећи да је добио из Америке. Ова се томе чудила, јер је знала да је пређе био врло оскудан у новцу.

У овоме времену упозна се са Аном Шимер и већ се 13. априла с њом венча.

По што је провео весело свадбу, отпутује са младом својом ка њеним родитељима у Пилзен, а одатле између 20. и 25. априла отпутује преко Бремена у Америку у Чикаго.

Дакле јасно је да је Марије нестало између 15. и 23. марта у времену када је Бартоломеј био ван Беча.

Сва је прилика да је Бартоломеј убио или удавио Марију где год на путу и по што ју је опљачкао, вратио се у Беч да весело свадбује са другом проводећи се са новцем убијене Марије.

Зверско срце!!

Убица је рачунао да је вешто затурио траг и да ће фамилија Маријина мислити да је она у Америци са мужем, те

се ће никада ни посумњати да је Марија убијена. А он би доцније писао да је умрла и тако би цела ствар на томе остала.

Али, камила једно мисли а камилар друго. Па тако је и у овом случају.

Сестри Маријиној, која живи у Бечу, пало је у очи да јој се Марија од половине марта никако не јавља. По што је разабрала од куће када је Марија отпутовала из Дајч-Брода са Бартоломејом, учини јој се то чудно те се распита о Бартоломеју и сазна, да то није баш најчеститији човек и да је склон неваљалству. С тога она концем маја представи целу ову ствар полицији, која одмах предузме истрагу.

Благодарећи уметности комесара одељења сигурности, г. Д-ра Рајхла, једног од најбољих млађих бечких полицајаца, и веритини полицијских агената, цела је ствар за два дана расветљена и обелодањена и као несумњиво утврђено: да је Марију убио Бартоломеј између 15. и 23. марта на путу Боденбах-Дрезден. Истрагом се дознало да је Бартоломеј по повратку у Беч 23. марта донео собом један повећи дрвени сандук и продао га једном телалу. Одмах је тај телал нађен и ма да су прегледали сандук, нађено је у њему женског рубља са жигом „MV“, у коме је сестра пок. Марије, познала њено рубље и монограм.

Сада се очекује да америкашке власти издаду Бартоломеја те да дође по заслужну казну — вешала.

ПОТЕРА.

Милан Свет. Минић, бив. дијурниста државне штампарије, решењем кварта палилулског Управе града Београда стављен је под кривичну истрагу и у притвор због фалсификовања. Милан, који је у бегству, родом је из села Кличевца, округа пожаревач.; има 23 године, високог је стаса, црномањаст је. Управа града Београда моли све полициске власти да Милана у својим домањима потраже, и у случају проналаска њој стражарно спроведу.

Душан Никшић, родом из Аустро-Угарске, бивши слуга Марије Тешић, пекарке из Крагујевца, 14. пр. мес. напустио је службу и побегао, пошто је претходно покрао разне ствари осталим Маријиним момцима. Он има 17 год., средњег је раста, смеђе косе, дугуљастих образа, обрва и очију црних. Наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести начелству округа крагујевачког с позивом на Бр. 7805, или Управи града Београда на Бр. 12987.

Сима Калерић, слуга, родом из Босне, до пре две године живео је у селу Мишару ср. поцерског у округу подринском. решењем првостепеног шабачког суда од 26. маја т. г. Бр. 14581, стављен је под поротни суд и у притвор, због извршеног разбојништва, ноћу између 22. и 23. септембра, 1897. године над Љубинком Танасићем, тежаком из Мишара, па по извршењу овога дела побегао. Сими је 28. год., стаса високог, плав, образа пуних у оделу сељачком. Моле се све власти да Симу живо потраже и нађеног стражарно спроведу првостеп. шабачком суду, с позивом на Бр. 14581., или Управи града Београда на Бр. 13423.

Петра Пауна Ћосића тежака из Лознице, који је у друштву са оглашеним хајдуком Иваном Петра Шћопуловића извршио неколико кривичних дела, па побегао з. шуму да продужи зла дела. — Начелство окр. пожаревачког актом Бр. 8698 од 29 пр. м. позива, да се у року од 15 дана преда најближој полиц. власти, иначе ће га огласити за хајдука. Поред тога наређује се и потера за овим разбојником. Он има 25 година, раста је високог, смеђ, има малу дугуљасту плаву браду, без бркова, лица је сувољавог, очију црних.

Карло Унгвари, књиговођа, проневерио је једном новчаном заводу у Канешвару — Мађарска, 36,000 фор. па побегао. Карлу је 50 година, раста високог, снажан, плав, ћелав, просед, очију граористих, бркова смеђих, образа црвенкастих, без браде. Говори: немачки, мађарски и мало синглески. Канешварска штедионица обећава 200 круна награде ономе лицу које Карла ухвати или прокаже. Варошка капетанија у Канешвару депешом од 2 ов. м. моли за живо трагање. Нађеног Карла треба стражарно спровести Управи града Београда, с позивом на Бр. 13299.

Арсеније Марковић, обућар, родом из Краљева, који је био на лечењу у овдашњој болници за душевне болести, побегао је из исте 27 пр. мес. и однео на себи болничко одело: блузу, панталоне и капу-шајкачу од плаве чохе. Арсеније је високог раста, добро је развијен, плав је. Наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести управи помепуте болнице с позивом на Бр. 780, или Управи града Београда на Бр. 13010.

Миливој Јовановић, земљоделац, родом из села Попинаца, среза сврљишког, округа тимочког, који је био на лечењу у овдашњој болници за душевне болести, 25 пр. мес. побегао је из болнице однев са собом и болничко одело: блузу, панталоне, пресник и капу-шајкачу од плаве чохе. Миливој има 31 годину, високог је раста, добро развијен, смеђ је; има мале бркове и дебеле усне. Наређује се тражење. Пронађеног треба спровести управи поменуто болнице с позивом на Бр. 779, или Управи града Београда на Бр. 12927.

Душан Јовичић, из Гроцке, осуђеник београдског казненог завода под Бр. 3341. побегао је 28. пр. мес. са рада из Добричева. Он је осуђен војним судом на 5 година робије за извршена два бегства из војске, и што је за време бегства извршио две крађе: прву 20 јула прошле године Сави Станковићу баштовану из Сене, а другу Петру Николићу, аласу из Смедерева. И раније, као незаклети регрут он је побегао из војске, зашта је осуђен био на два месеца затвора; но чим је ову осуду издржао, он је поново из војске побегао. Сад му је 26 год. Наређује се жива потера за овим бегунцем. Пронађеног ваља под јаким стражом спровести Управи београд. казненог завода с позивом на њен Бр. 838., или Управи града Београда на Бр. 12315.

ТРАЖИ СЕ.

Милоша, сина Јована Ристића, мугавције из Врања, кога је нестало 2 пр. мес. тражи начелство округа врањског. Милош има 14 година, средњег је стаса, плав је, има округле образе. Пронађеног треба спровести помен. начелству с позивом на Бр. 8545, или Управи града Београда на Бр. 12999.

УХВАЂЕНИ

Драгутин Павловић, осуђеник београд. казненог завода, и **Евгеније Ракицић**, секретар народне кујне у Бечу, чије су слике изнете у прошлом броју „Полицијског Гласника“ на страни 168. ухваћени су; први на Убу, а други у Београду. Исто тако ухваћен је у Топчидеру и **Добросав Јанковић**, бив. општ. писар, чија је потерница изашла у истом броју, на левој страни листа и већ је спроведен начел. ср. драгачевског, који га је тражио.

ЛИЧНИ ОДНОСИ ПОЛИЦ. ЧИНОВНИКА

Г. Свет. **Шурдуловић**, начелник окр. рудничког и г. **Божа Маршићанин**, начелник окр. подунавског допUTOвали су 1 ов. мес. у Београд, а г. **Живојин М. Протић**, секретар министарства унутрашњих дела, 2 ов. мес. отпутовао је.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

В. Г. џ. Уредник је био на путу 3—4 дана. Наредио је друге да пошље у писму означене податке, али је овај затурио био вашу адресу. Сад ће се исправити.